32034 Digitale leermiddelen

Nr. 84 Brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 oktober 2026

AI verandert in hoog tempo de manier waarop leerlingen leren en leraren lesgeven. In digitale en adaptieve leermiddelen wordt AI al langer gebruikt.[1]

De afgelopen jaren zijn daar algemeen beschikbare generatieve AI-toepassingen bij gekomen. Daarmee nemen de mogelijkheden toe, maar ook de noodzaak om richting te geven aan het gebruik van AI in het onderwijs.

Vanuit het onderwijsveld wordt gevraagd om meer publieke regie op AI. Tijdens het rondetafelgesprek over AI in het funderend onderwijs van 1 april 2026 wezen verschillende sprekers op het belang van publieke regie, landelijke kaders en publieke voorzieningen.[2] Ik deel deze opvatting. Deze technologie biedt kansen bij lesvoorbereiding, gerichte ondersteuning en organisatie. Tegelijkertijd moeten scholen dit bewust kunnen inzetten of begrenzen, zodat er ruimte blijft voor eigen pedagogisch-didactische afwegingen. Juist in het funderend onderwijs is dit belangrijk, omdat leerlingen minderjarig zijn en zowel hun leervermogen en basisvaardigheden, zoals leesvaardigheid, als hun digitale en AI-geletterdheid zich nog volop ontwikkelen.

Daarom stelt het kabinet vanaf 2027 structurele middelen beschikbaar voor de ontwikkeling van een publieke AI-voorziening voor het funderend onderwijs.[3] In 2027 gaat het om € 10,7 miljoen en structureel om € 7,4 miljoen. Met deze brief informeer ik uw Kamer over de ontwikkeling van deze voorziening en geef ik uitvoering aan de motie van de leden Rooderkerk en Moorman.[4] In het regieplan dat uw Kamer eind 2026 ontvangt, wordt het plan van aanpak voor deze voorziening gedeeld.

Gebruik en effecten van AI

AI draagt niet vanzelf bij aan beter leren. Onderzoek van de OESO laat zien dat generatieve AI leerlingen kan helpen betere producten of antwoorden te maken, zonder dat zij daardoor noodzakelijk meer kennis en vaardigheden ontwikkelen. AI draagt vooral bij aan leren wanneer het doelgericht wordt ingezet en het

---

[1] https://www.kennisnet.nl/app/uploads/MYRA-monitor-digitalisering-funderend-onderwijsrapportage-primair-onderwijs-2023.pdf en https://www.kennisnet.nl/app/uploads/MYRA-monitor-digitalisering-funderend-onderwijs-rapportage-voortgezet-onderwijs-2023.pdf

[2] Rondetafelgesprek AI in het funderend onderwijs van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 1 april 2026.

[3] Kamerstuk 37 020 VIII, nr. 2.

[4] Kamerstuk 32 034, nr. 79.

denkwerk van leerlingen ondersteunt in plaats van overneemt.[5] Ook de recente PISA-resultaten laten zien dat de manier waarop leerlingen AI gebruiken van belang is. Leerlingen die AI gebruiken om teksten voor opdrachten te maken, scoren gemiddeld lager. De resultaten zijn gunstiger wanneer leerlingen AI gebruiken om te leren en hebben geleerd de kwaliteit van AI-gegenereerde informatie te beoordelen.[6]

Veel generatieve AI wordt echter gebruikt via commerciële toepassingen die niet specifiek voor het onderwijs zijn ontwikkeld. Scholen hebben daarbij niet altijd voldoende zicht op de verwerking van gegevens, de werking van modellen en de voorwaarden van aanbieders. Voor individuele scholen is het bovendien lastig om technische, juridische en onderwijskundige ontwikkelingen zelfstandig te blijven volgen en beoordelen. Een publieke AI-voorziening kan scholen hierin ondersteunen door een veilige en voor het onderwijs geschikte omgeving te bieden.

Publieke AI-voorziening voor het funderend onderwijs

Een publieke AI-voorziening is een gezamenlijke, betrouwbare omgeving waarin scholen op een gecontroleerde manier gebruik kunnen maken van verschillende AI-modellen en (markt)aanbod van educatieve toepassingen. Een belangrijk onderdeel is de AI-hub: een technisch schakelpunt tussen educatieve toepassingen voor leraren en leerlingen en verschillende achterliggende AI-modellen. De voorziening omvat daarnaast de technische infrastructuur, een register van beschikbare modellen en maatregelen voor veilig en verantwoord gebruik en ondersteuning. Via de voorziening kunnen voorwaarden rond privacy, veiligheid, transparantie en datagebruik centraal worden toegepast.

Scholen houden zelf de regie en bepalen, passend bij hun onderwijsvisie en beleid, welke toepassingen en modellen voor leraren en leerlingen beschikbaar zijn. Daarbij kunnen zij kiezen tussen publieke en commerciële toepassingen, met grip op de voorwaarden waaronder deze worden gebruikt.

Met de voorziening wordt voortgebouwd op het concept van de AI-hub die voor het vervolgonderwijs door SURF en Npuls wordt ontwikkeld[7]. Voor het funderend onderwijs is een eigen uitwerking nodig. De leeftijd van leerlingen, de pedagogische context en de organisatie van het primair en voortgezet onderwijs stellen aanvullende eisen aan de voorziening.

Een veilige technische omgeving maakt een toepassing nog niet automatisch pedagogisch of didactisch verantwoord. Het roept vragen op, waarover ik eerder met uw Kamer heb gesproken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verantwoord schermgebruik[8] en over de vraag hoe goed schrijfonderwijs in het AI-tijdperk kan

---

[5] OECD (2026), *OECD Digital Education Outlook 2026: Exploring Effective Uses of Generative AI in Education*. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-digital-education-outlook-2026_062a7394-en.html
[6] OECD (2026), *PISA findings on artificial intelligence use, reading skills and learning*, 8 september 2026; *OECD (2026), PISA 2025 Results.*
[7] https://www.surf.nl/themas/artificial-intelligence/projecten-en-samenwerkingen/ai-hub
[8] Kamerstuk 32 034, nr. 78.

worden vormgegeven[9]. Onderzoek naar verantwoorde educatieve toepassingen blijft daarom nodig. Dat geldt ook voor de professionele afweging van de leraar. Die bepaalt wanneer AI bijdraagt aan het leerproces en welke kennis en vaardigheden leerlingen zelf moeten ontwikkelen.

Plan van aanpak

Kennisnet voert momenteel de verkenning uit naar een publieke AI-voorziening voor het funderend onderwijs. Daarbij wordt voortgebouwd op bestaande publieke infrastructuur, kennis en expertise. Met SURF wordt onderzocht hoe de bestaande AI-infrastructuur en AI-hub kunnen worden benut. Met onder meer NOLAI wordt verkend hoe educatieve toepassingen daarop kunnen aansluiten. Uit de verkenning blijkt dat de voorziening stapsgewijs moet worden ontwikkeld en in de onderwijspraktijk moet worden beproefd. Om zo goed mogelijk invulling te kunnen geven aan de wensen en behoeften van scholen worden dit najaar proof-of-concepts uitgevoerd. Denk hierbij aan het genereren en beoordelen van lesideeën en ondersteuning bij het formuleren van feedback. Daarnaast wordt onderzocht welke technische inrichting het meest geschikt is voor de publieke AI-voorziening.

Deze activiteiten leiden eind 2026 tot een plan van aanpak voor de realisatie van de publieke AI-voorziening. Dit zal ik eind van het jaar met uw Kamer delen, als onderdeel van het regieplan digitalisering funderend onderwijs, waarin ik nader zal uitwerken onder welke voorwaarden AI verantwoord kan worden ingezet.[10]

In dit plan van aanpak worden de inrichting, fasering en benodigde randvoorwaarden uitgewerkt. Ook wordt vastgelegd welke partijen betrokken zijn en hoe de rollen, taken en verantwoordelijkheden worden verdeeld. Uitgangspunt is dat de publieke AI-voorziening in samenwerking met verschillende publieke partijen wordt ontwikkeld, waarbij zoveel mogelijk wordt voortgebouwd op bestaande infrastructuur, AI-modellen, kennis en expertise.

Het doel is om vanaf 2028 een goede ondersteuning te hebben voor veilige en verantwoorde AI-inzet ten behoeve van scholen en leraren met behulp van de operationele AI-voorziening. Dan zijn de eerste toepassingen beschikbaar.

Zo krijgen zij meer grip op AI, terwijl ruimte blijft voor de professionele afweging van de leraar en voor verdere ontwikkeling van verantwoorde toepassingen die leerlingen vooruit helpen.

De staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,
J.Z.C.M. Tielen

[9] Kamerstuk 32 034, nr. 77.
[10] Conform mijn toezegging tijdens het commissiedebat Digitalisering, leermiddelen en ondersteuningsstructuur in het funderend onderwijs van 9 april 2026